

RADIOAKTIIVISUUS JA SÄTEILY - VASTAUSLOMAKE

Ryhmä	Tekijä 1
Pari	Tekijä 2
Päiväys	Assistentti

Täytä mittauslomake lyijykynällä. Muista erityisesti virhearviot ja suureiden yksiköt! Jos teet laskuja tai kuvaajia erilliselle paperille, liitä ne mittauslomakkeeseen.

4 Esitehtävät

1. Mitkä ovat radioaktiivisen hajoamisen lajit? Millaista säteilyä niissä syntyy?
2. Mitä tarkoittaa lähteen aktiivisuus? Mikä on sen yksikkö?
3. Mitä kuvataan ekvivalenttiannoksella? Mikä on sen yksikkö?
4. Kuinka suuri on ihmisen keskimäärin vuodessa saama säteilyannos? Mitä suuruusluokkaa on luonnon taustasäteilystä aiheutuva annosnopeus?

5. Miten mittauspisteet r kannattaa valita, jotta suoran sovittaminen $(1/r^2, \frac{dn}{dt})$ -koordinaatistoon on helpointa? Mittausalue on 5-40 cm.

6. Työssä mitataan ja piirretään pulssitaajuutta dn/dt etäisyyden käänteisluvun neliön $1/r^2$ funktiona sekä sovitetaan tähän suora ($y = kx + b$). Mikä on yhtälön (6) mukaan tämän suoran kulmakerroin k ? Anna yhtälö k :lle ja ratkaise siitä lähteen aktiivisuus R .

5 Mittaukset

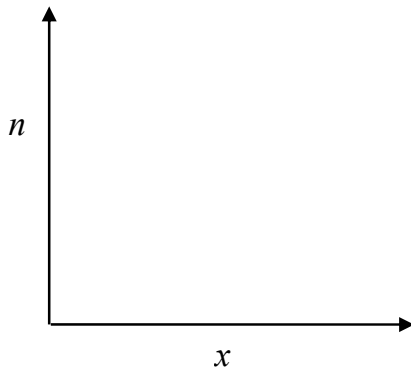
5.1 Etäisyyden vaikutus gammasäteilyn intensiteettiin

Asteikon lukema ()	r ()	n ()

Mittausaika:

yksikkö:

Testaa hypoteesiä: Hahmottele vastauslomakkeeseen mitattu pulssimäärä lyijykerroksen paksuuden funktiona. Vastaako tulos hypoteesiä? Jos ei, niin pohdi miksi.

5.3 Gammasäteilyn aiheuttama annosnopeus

Sijainti	Annosnopeus ()
5-10 cm päässä lähteestä	
Työskentelyetäisyydellä	
Toisessa huoneessa	

6 Tulosten käsittely

6.1 Etäisyyden vaikutus gammasäteilyn intensiteettiin

Etäisyys $1/r^2$ ()	Pulssitaajuus $\frac{dn}{dt}$ ()

Kulmakerroin:	\pm	yksikkö:
Tulos lähteen aktiivisuudelle R :	\pm	yksikkö:

Lähteen aktiivisuuden virheen ΔR yhtälö ja laskut:

6.2 Gammasäteilyn vaimeneminen väliaineessa

Puoliintumispaksuus:	\pm	yksikkö:
Paksuus, kun intensiteetti on pienentynyt kahdeksasosaan:	\pm	yksikkö:

7 Pohdintaa

1. Laske Co-60-säteilylähteen aktiivisuus R hajoamislain perusteella. Vertaa tätä työssä määritettyyn aktiivisuuden arvoon.
2. Vastaako gammasäteilyn vaimeneminen väliaineessa teorian mukaista mallia? Vertaa lisäksi lyijylle määrittämäsi gammasäteilyn puoliintumispaksuutta kuvaan 3. Vastaaatko arvot toisiaan?
3. Vertaile mittaamiasi annosnopeuden arvoja taustasäteilyn annosnopeuteen. Arvioi, kuinka paljon työssä käytetty gammasäteilylähde kasvatti mittausten aikana saamaasi säteilyannosta taustasäteilyyn verrattuna.
4. Pohdi, tämän laboratoriotyön pohjalta, miten säteilyaltistusta voidaan pienentää tilanteissa, joissa joudutaan työskentelemään radioaktiivisten aineiden tai ionisoivan säteilyn kanssa?

8 Itsearviointi

Arvioi panostasi/osallistumisaktiivisuuttasi arvosanoin 0–5.

	Mittaaja:	Mittaaja:
Esitehtävät		
Osallistuminen mittauksiin mittaajana/tulosten kirjaajana tms.		
Tulosten analyysi		
Hypoteesit/pohdinnat		